



Allan Cole & Chris Bunch
STENAS

Mokslinis fantastinis romanas

Vulkanas - tai milžiniška kosminė stotis, bjauri kaip pati nuodėmė ir nuožmi kaip tikra mirtis. Specams čia beveik rojus, o migrams - tikrų tikriausias pragaras. Jaunasis Stenas, bevaidindamas kietuolį, ankščiau ar vėliau sulaukęs gan įprasto galo - smegenų išdeginimo. Tačiau likimas įteikė jam stebuklingą gyvenimo bilietą...

Iš anglų kalbos vertė IRMINA DOMEIKIENĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
76 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Allan Cole & Chris Bunch - STEN
New York, Del Rey books, 1983

Copyright © by Allan Cole & Chris Bunch, 1982
Cover art copyright © by Michael Whelan, 1990
Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 1997
Elektroninė versija © Knygute.lt, 2012

Pirmoji dalis

VULKANAS

1

Mirtis į Pramogų Miestelį atėjo netikėtai - kaip tyli nekviesta viešnia.

Kvėpuodamas savo paties degtinės dvoku, remontininkas per subraižytą skafandro skydą šlykštėdamasis žvelgė į vamzdį, besidriekiantį poilsio zonos kupolu. Pro sukąstus dantis jis košė keiksmus, nuo kurių būtų paraudęs net užkietėjęs kosmoso vilkas, besikeikiantis tūkstančio planetų dialektais.

Galva plyšo nuo pagirių, ir remontininkas troško tik vieno - priglausti lūpas prie ledinio narkoalaus bokalo. Ir jau ko jam visiškai nesinorėjo, tai kaboti prie išorinės Vulkano sienos, spoksant į centimetrinę legiruoto plieno žarną, neketinančią jungtis ten, kur dera. Tas prakeiktas daiktas pritvirtintas taip nesėkmingai - rangaisi, rangaisi, o pasiekti niekaip negali.

Jis pamėgino dar syki. Išsilenkė, užkabino veržliarakčiu jungiamąją movą ir pasuko. Ir vėl

nesėkmingai!.. Remontininkas prapliupo naujų keiksmų srautu, šį kartą paminėdamas ir savo šefą, ir dvokiančius migrus, šią minutę besilinksminančius viso labo per metrą nuo jo, po šiuo kupolu, - tikras pasityčiojimas!

Pagaliau! Pavyko. Žmogus įsimetė veržliaraktį į skafandro kišenę ir įjungė variklį. Šefas - tas pederastas, kažkada nesibodėjęs prekiauti savo kūnu, - būtinai nubaus jį už tai, jog su gedimu susidorojo tik šeštuoju bandymu. Bet tuo momentu remontininkas beveik visiškai atsijungė ir jau nebepresiminė, kaip nuskriejo iki oro šliuzo.

Tvirtindamas jungiamąją movą, remontininkas, kaip dažnokai pasitaiko, nepresuko jos iki galo. Nedidelė bėda - jeigu vamzdžiu tekėtų ne aukšto slėgio fluoras. Silpnos vibracijos veikiama mova nusmuko nuo sriegio, ir fluoras ėmė skverbti į kosmosą. Iš pradžių tai niekam nedarė žalos. Bet nuodingasis fluoras pamažu prasigraužė didesnę skylę, ir dabar jo čiurkšlė mušė tiesiai į Pramogų Miestelio kupolą - iš pradžių ji suardė išorinį apsauginio apvalkalo sluoksnį, paskui izoliacinį ir galiausiai pragraužė angą paskutiniame, vidiniame, sluoksnyje.

Iš pradžių, kai anga buvo smeigtuko galvutės

dydžio, spaudimas po kupolu sumažėjo taip nežymiai, jog davikliai jo paprasčiausiai neužfiksavo. Ir todėl operatoriai, sėdintys už sudėtingos gyvybės palaikymo sistemos valdymo pulto, nespėjo laiku sureaguoti.



Vulkano Pramogų Miestelis niekuo nesiskyrė nuo "raudonųjų žibintų kvartalų", įsikūrusių visose naujai įsavintose planetose, kurių skaičius neseniai peršoko milijoną. Abiejų lyčių prostitutės ir laisvai samdomi Kompanijos darbuotojai gaudė minioje migrus - migrantus juodadarbius, kurių sąskaitoje dar buvo likę nors keli kredai.

Ilgos žaidimų kompiuterių eilės garsiai kvietė pro šalį einančius darbininkus ir mechaniniu balsu tyliai susijuokdavo kaskart, kai į jų tinklus pakliūdavo eilinė auka.

Miestelį Kompanija sukūrė kaip pasilinksminimų centrą migrams - "jų pačių naudai", remdamasi sparnuota fraze: "Laimingas migras - tai besilinksminantis migras". Šių žodžių autorius, Kompanijos psichologas, pamiršo arba nenorėjo pridurti, jog besilinksminantis migras - tai tas, kuris eikvoja kreditines korteles ir

lenda į skolas. Kiekvienas pralaimėjimas žaidimų automatui reiškė, jog kontraktas su migrų pratęsimas dar kelioms dienoms - juk jis galėjo išvykti tik tuomet, kai uždirbs pakankamą sumą, ne anksčiau. Štai kodėl, nepaisant muzikos ir juoko, Miestelis atrodė niūrus ir pilkas.

Prie įėjimo į miestelį nuobodžiavo du augaloti tvarkos sergėtojai. Vyresnysis mostelėjo į triukšmingą kompaniją - tris girtus migrus, svirduliuojančius iš vienos smuklės į kitą.

- Jeigu tu, vyruti, šitaip krūpčiosi kaskart, kai koks nors nusitašęs migras ne taip į tave pažiūrės, tai labai greit kuris nors iš jų sumanys išsiaiškinti, ką tu darysi, kai jie ims iš tikrųjų šėlti.

Sargybinis naujokas prilietė savo elektrošoko vėzdą:

- Aš jiems parodyčiau, iš kur kojos dygsta!

Tuo momentu vyresnysis sunkiai atsiduso. Žvelgdamas į koridoriaus galą, jis sumurmėjo:

- E-ech, o štai ir tikrieji nemalonumai.

Jo porininkas vos neiššoko iš uniformos.

- Kur? Kas?

Vyresnysis parodė naujokui Amosą Steną, tik ką išlipusį iš daugiabėgio geležinkelio vagonė-

lio ir sukantį jų link. Pamatęs nebejauną nedidelio ūgio migrą, jaunas sargybinis vos nenusikvatojo, bet laiku pastebėjo Amoso kaklo raumenis, jo riešų apimtį ir galingus kumščius.

Po sekundės vyresnysis lengviau atsiduso ir vėl atsirėmė į sieną.

- Viskas gerai, maži, jis atvyko su šeima.

Iš vagonėlio paskui Amosą išlipo nusikamavusi moteris ir du vaikai.

- Velniai rautų, - pratarė jaunas sargybinis, - tas neūžauga man visiškai neatrodo toks baisus.

- Tu paprasčiausiai jo nepažįsti. Jei suprasčiau, kad Amosas atvyko gerokai pasilinksinti ir ieško, prie ko prisikabinti, tikrai pridėtum kelnes.

Visi keturi migrai baltomis stačiakampėmis kortelėmis prilietė praleidimo aparato langeli, ir centrinis Vulkano kompiuteris užfiksavo, jog į Pramogų miestelį atvyko migrai Amosas Stenas bei Fridą Sten, taip pat migrai išlaikytiniai Aadas Stenas ir Džozė Sten.

Kai Stenų šeimynaėjo pro tvarkos sergėtojus, vyresnysis nusišypsojo ir linktelėjo Amosui, o jo porininkas palydėjo migrą įtūžusiu žvilgsniu. Amosas nesiteikė į juos nė žvilgtelti

ir nusivedė žmoną, sūnų ir dukrą į iliuzofilmų arba, kaip čia juos vadino, gyvųjų paveikslų salę.

- Migras, kuriam niežti kumščius? - pratarė jaunasis sargybinis. - Kompanija netoleruoja tokio socialinio elgesio!

- Sūneli, jeigu mes trauktume atsakomybėn kiekvieną Pramogų Miestelio migrą mušeiką, Kompanija netrukus liktų be darbo rankų.

- O gal jį truputėlį paauklėti? Kad prisimintų?

- Manai, sugebėtum?

Jaunuolis linktelėjo.

- O kodėl gi ne? Palaukti prie išėjimo iš nar-kolindynės ir pamokyti vėzdu.

Vyresnysis nusišaipė ir pasitrynė ilgą tamsia, mėlyną dešiniojos rankos randą.

- Jau mėgino. Ir labiau patyrę nei mes. Nors galiu būti ir neteisis. Gal būtent tu padarysi tą stebuklą. Tik užsirašyk ant kaktos: Amosas ne tik pagyvenęs migras.

- Kuo gi jis skiriasi nuo kitų?

Vyresniajam ūmai nusibodo ir pienburnis porininkas, ir visas šis pokalbis.

- Ten, iš kur jis atvyko, tokius snarglius, kaip tu, valgo su koše pusryčiams.

Jaunasis sargybinis įširdęs pasipūtė ir su-

gniaužė kumščius. Bet vyresnysis draugas buvo dvidešimčia kilogramų sunkesnis ir kur kas daugiau patyręs. Tad jauniklis tik piktai nusigrėžė Jo grėsmingas žvilgsnis krito ant pagyvenusios moters, kuri svirduliuodama laimingų veidų grįžo iš Miestelio, Sutikusi jo žvilgsnį, ta sena kaliausė su panieka^ išsišiepė ir tarsi netyčia nusispjovė ant grindų - tiesiai jam tarp kojų, Kas per niekšai tie migrai!



Amosas įkišo savo kortelę į kino salės praleidimo aparatą, ir kompiuteris prie jo kontrakto automatiškai pridėjo vieną darbo valandą. Kai šeima atsidūrė hole, Amosas apsidairė:

- O kur berniūkštis?

Karlas sakė, jog šiandien turi papildomą pamoką ir užtruks mokykloje, - priminė Fridą, jo žmona.

Amosas gūžtelėjo pečiais.

- Nedaug praras. Mano pažįstamas matė šį filmą praėjusi laisvadienį. Sako, intriga silpnoka - vienas vadovaujantis kadras įsimylėjo prostitutę ir persitempė ją į tą savo prašmatnų vyriausybinį miestą.

Salėje pasigirdo muzika.

- Eime, tėti. Na, tėveli, eime, - timpltelėjo ji vaikai.

Amosas drauge su savo šeima nužingsniavo į kino salę.



Stenas skubiai įkišo kompiuterin disketę su užduotimi, surinko klaviatūroje savo vardą ir spustelėjo klavišą "darbo pradžia". Ryškiai švytėjęs ekranas ūmai užgeso ir papilkėjo - atseit lauk savo eilės. Stenas susiraukė. Jei kontrolinis vyks tokiu tempu, jis nesuspės pasivyti tėvų, sesutės ir brolio, išėjusių į Pramogų Miestelį. Prieštvaninis kompiuteris nepajėgė aptarnauti išsyk visos mokyklos pamainos.

Stenas apsidairė. Niekas į jį nežiūrėjo. Jis spustelėjo pagrindinių funkcijų klavišą, o po to skubiai surinko kelias draudžiamas komandas. Stenas jau seniai rado kelią į centrinio kompiuterio loginių blokų banką. Tai buvo siaubingas mokyklos taisyklių pažeidimas, bet kuris septyniolikmetis mąsto apie rytdieną?

Prisiderinęs prie centrinio kompiuterio, Stenas surinko reikiamą komandą - ekrane pasirodė jo kontrolinio darbo sąlygos. Jis sunkiai atsiduso. Reikėjo atlikti kvailų kvailiausią už-

duotį - roboto pagalba suvirinti du nelygiakraščius tam tikros konfigūracijos kampus. Užduoties sąlygos rekomendavo pasinaudoti seniai atgyvenusia technologija. Stenas paširpęs sumetė, jog toks suvirinimas truktų visą amžinybę, be to, gatavos konstrukcijos įtampos linija pasislinktų trimis mikronais, o šito užduoties sąlygos neleido.

Stenas nusišaipė. Tiek to, jei pažeidinėti, tai pažeidinėti...

Jis kompiuterio ekrane šviesine plunksna nu piešė dvi legiruotas sijas. Paskui pakeitė pradines savo užduoties sąlygas ir perjungė šviesinį pieštuką "suvirinimui". Keli greiti judesiai, ir kažkurioje Vulkano gamykloje buvo suvirintos dvi plieninės sijos. O gal tai tebuvo kompiuterinis žaidimas ir iš tiesų nieko neįvyko?

Ekranas užgeso, ir Stenas apmirusia širdim ėmė laukti rezultato. Pagaliau ekranas nušvito vėl - jame įsižiebė patys maloniausi žodžiai: "Užduotis atlikta patenkinamai". Laisvas! Steno pirštai nubėgo klaviatūra - jis sunaikino slaptą išėjimą į centrinį kompiuteri ir vėl prisijungė prie mokyklinės sistemos. Mokyklos kompiuteris tingiai kartojo: "Laukit savo eilės". Stenas iš savo terminalo atminties permetė informaciją apie patenkinamai atliktą Karlo

Steno užduotį, spragtelėjo jungiklį ir po akimirkos jau lėkė pro duris.



- Jei kalbėsime atvirai, džentelmenai, - pratarė baronas Toresenas, - tai mūsų Kompanijos gerovė man rūpi kur kas labiau nei kai kurių mūsų programų neatitikimas išgalvotoms Imperijos normoms.

Kompanijos direktorių taryba - šulai, savo rankose laikantys beveik pusės milijardo žmonių likimus, - posėdžiavo įprastine tvarka, kol senasis Lesteris tarytum netyčia pateikė savo aštrų klausimą.

Iš už stalo pašokęs Toresenas žingsniavo pirmyn ir atgal. Masyvi direktoriaus figūra prikaustė likusių direktorato narių dėmesį. Griausmingas jo balsas ir valdingos manieros ne kartą privertė nepatenkintuosius nuryti savo prieštaravimus.

- Jeigu tai skamba nepatriotiškai - nusižemi-
nęs prašau atleisti. Aš įmonininkas, o ne dip-
lomas. Kaip ir mano senelis, aš tikiu tik vie-
nu - mūsų Kompanija.

Tik vienam žmogui jo kalba nepadarė įspū-
džio - Lesteriui "Štai ir pasitikėk senu vagim! -

pagalvojo baronas. - Jis gali sau leisti samprotauti apie etiką - seniai jau prisikimšo kišenes".

- Labai įspūdinga. - tarė Lesteris. - Bet mes, aš turiu omeny direktorių tarybą, ne akimirkai nesuabejojom jūsų ištikimybe Kompanijos interesams. Mes paprasčiausiai domimės jūsų išlaidomis "Bravo" projektui. Jūs atsisakote nušviesti mums šio projekto eksperimentų esmę ir toliau primygtinai reikalaujat papildomų asignavimų. Man paprasčiausiai įdomu sužinoti: ar projekto "Bravo" rezultatus galima panaudoti kariniams tikslams? Jeigu taip - kodėl jums nepaprašius pinigų iš karinės Imperijos žinybos?

Baronas mąsliai pažvelgė į Lesterį. Toreseniui nebuvo ko nerimauti - ką ir bekalbėti, visi kiziriai jo rankose. Bet tik ištiesk senam lapinui Lesteriui pirštą - kaipmat nukąs visą ranką.

Bet gąsdinti jo taip pat neverta. Lesteris - žmogus vėtytas ir mėtytas, jo kailis dvigubas, ir jis jau seniausiai pamiršo, kas per daiktas - baimė.

- Man patinka jūsų požiūris, - atsiliepė Toresenas. - Ir jūsų susirūpinimas nenumatyto išlaidų gausa. Bet šis projektas pernelyg svarbus mūsų ateičiai, ir informacijos nutekėjimas

Kompanijai gali būti pražūtingas.

- Ar norit pasakyti, jog aš nenusipelnau pasitikėjimo? - pasišiaušė Lesteris.

- Nepliaukškit niekų. Žinoma, nusipelnot - kaip ir visi Čia susirinkusieji. Bet jei apie "Bravo" projektą sužinos mūsų konkurentai, negelbės ir mano glaudūs ryšiai su Imperatoriumi. Mūsų idėją pavogs.

- Net ir informacijos nutekėjimo atveju, - prabilo kažkuris tarybos narys, - mes visuomet sugebėsime parodyti konkurentams jų vietą. Pasistengsim, kad jiems nebetiektų Antimaterijos-2, ir jie šliaužte atšliauš.

- Pasistengsim - žinoma, pasinaudodami jūsų glaudžiais ryšiais su Imperatoriumi, - pasalūniškai pridūrė Lesteris.

Baronas vos pastebimai nusišypsojo.

- Netgi aš negaliu piktnaudžiauti Jo Didenybės draugyste. AM-2 - tai energija, kurios dėka klesti Imperija ir pats Imperatorius. Siame pyrage mūsų gabalo nėra.

[siviešpatavo slogi tylą.

Tylėjo netgi Lesteris. Atrodė, jog nematomas Amžinojo Imperatoriaus šešėlis užbaigė pokalbį....